

Beschermde soorten zorgcentrum Linge Hof te Beesd 2015-2016

**Onderzoek in het kader van de
natuurwetgeving**

G.J. Brandjes
R.J. Jonkvorst

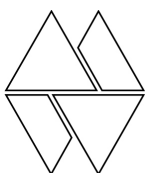
Bureau Waardenburg bv
Ecologie & landschap

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10, Fax 0345 51 98 49
E-mail info@buwa.nl www.buwa.nl

Beschermde soorten zorgcentrum Lingehof te Beesd 2015-2016

Onderzoek in het kader van de natuurwetgeving

G.J. Brandjes
R.J. Jonkvorst

Bureau Waardenburg bv

Onderzoek en advies voor ecologie en landschap

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10
info@buwa.nl www.buwa.nl

Opdrachtgever: Stichting Zorgcentra Rivierenland

7 oktober 2016
Rapport nr. 16-144

Status uitgave: concept rapport

Rapportnummer: 16-144

Datum uitgave: 7 oktober 2016

Titel: Beschermde soorten zorgcentrum Lingehof te Beesd 2015-2016

Subtitel: Onderzoek in het kader van de natuurwetgeving

Samenstellers: drs. G.J. Brandjes
drs. R.J. Jonkvorst

Aantal pagina's inclusief bijlagen: 17

Project nr.: 15-655

Projectleider: drs. G.J. Brandjes

Naam en adres opdrachtgever: Stichting Zorgcentra Rivierenland
Postbus 94, 4000 AB Tiel

Referentie opdrachtgever: gunningsbrief met kenmerk BK/rdb/15.028 d.d. 6 oktober 2015

Akkoord voor uitgave: Teamleider Bureau Waardenburg bv
ir. E.J.F. de Boer

Paraaf:

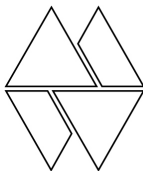

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Stichting Zorgcentra Rivierenland

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig ISO 9001:2008.

Bureau Waardenburg bv

Onderzoek en advies voor ecologie en landschap

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10
info@buwa.nl www.buwa.nl

Voorwoord

Stichting Zorgcentra Rivierenland is voornemens om zorgcentrum Lingehof te Beesd volledig te slopen en hier vervangende nieuwbouw te realiseren. Hierbij zal rekening gehouden moeten worden met het huidige voorkomen van soorten planten en dieren die beschermd zijn krachtens de Flora- en faunawet en/of met beschermde natuurgebieden (Natura 2000 en/of Natuurnetwerk Nederland). Bureau Waardenburg heeft dit onderzoek in opdracht van Stichting Zorgcentra Rivierenland uitgevoerd in 2015 en 2016.

Het genoemde onderzoek is uitgevoerd door een projectteam bestaande uit:

G.J. Brandjes	veldwerk, rapportage, projectleiding
R.J. Jonkvorst	veldwerk

Begeleiding vanuit de opdrachtgever lag in handen van de heer H. den Besten.

Disclaimer

De studie betreft een beoordeling van de huidige aanwezigheid van beschermde soorten planten en dieren. Deze beoordeling is gebaseerd op bronnenonderzoek, veldonderzoek en deskundigenoordeel. Veldonderzoek is altijd een momentopname. Bureau Waardenburg waarborgt dat het onderzoek is uitgevoerd door deskundige onderzoekers volgens de gangbare standaardmethoden. Het bureau is niet aansprakelijk voor waarnemingen van soorten door derden en waarnemingen die na afronding van de studie bekend worden gemaakt.

Inhoud

Voorwoord	3
1 Inleiding.....	5
1.1 Aanleiding en ingreep	5
1.2 Ligging plangebied	5
2 Materiaal en methoden	7
2.1 Scope	7
2.2 Materiaal	7
2.3 Planning	8
2.4 Toetsing Natuurbeschermingswet 1998 en “nee, tenzij”-toets NNN	9
3 Resultaten.....	10
3.1 Onderzoeksdatums / weersomstandigheden.....	10
3.2 Nazomeronderzoek vleermuizen 2015.....	10
3.3 Voorzomeronderzoek vleermuizen 2016	11
3.4 Broedvogelonderzoek 2016	12
3.5 Beschermde muurplanten	12
4 Effectbeoordeling	13
4.1 Flora- en faunawet	13
4.2 Natura 2000 en NNN	13
5 Conclusies en aanbevelingen	15
5.1 Conclusies	15
5.2 Aanbevelingen	16
6 Literatuur.....	17

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en ingreep

Stichting Zorgcentra Rivierenland is voornemens om zorgcentrum Lingehof te Beesd volledig te slopen en hier vervangende nieuwbouw te realiseren. Hierbij zal rekening gehouden zal moeten worden met het huidige voorkomen van soorten planten en dieren die beschermd zijn krachtens de Flora- en faunawet en/of met naburige beschermde natuurgebieden (Natura 2000 en/of Natuurnetwerk Nederland).

1.2 Ligging plangebied

Zorgcentrum Lingehof ligt midden in de bebouwde kom van Beesd en wordt vrijwel geheel omgeven door de Huis te Beestlaan (Figuur 1).

Figuur 1. Ligging van plangebied (stippellijn) Lingehof te Beesd. Het onderzoek heeft zich qua muurplanten beperkt tot de bebouwing van het complex zelf. Voor vleermuizen en vogels is ook in de periferie van het complex gekeken (zie Foto 2) om de conclusies ten aanzien van deze soortengroepen in een breder perspectief te kunnen zetten.

Foto 1. *Impressie van zorgcomplex Lingehof te Beesd: overzicht van de entree van het complex.*

Foto 2. *Idem, met de omliggende tuin en laanbeplanting zichtbaar op de foto.*

2 Materiaal en methoden

2.1 Scope

Om een goed beeld te verkrijgen van het belang van de bebouwing van het complex Lingehof voor beschermde soorten is verspreid over driekwart jaar een aantal bezoeken gebracht. Tijdens de eerste onderzoeksrondte is het plangebied overdag geïnspecteerd op potenties voor gebouwbewonende vleermuizen, vogels en beschermde muurflora (quick scan). Hierbij zijn alle relevante kenmerken vastgelegd en potenties van de bebouwing bepaald als verblijf- en/of nestplaats voor vleermuizen en/of vogels en de potenties van de omliggende laanbeplanting als verblijfplaats, vliegroute en foerageergebied voor vleermuizen. Alle muren zijn tijdens dit eerste bezoek geïnspecteerd op aanwezigheid van beschermde muurflora.

Vervolgens is gedurende het seizoen voor vleermuizen een aantal bezoeken gebracht conform het Vleermuisprotocol 2013. Het broedvogelonderzoek vond plaats in de periode maart - juni 2016, eveneens conform de daarvoor geldende standaarden (uitgegeven door het ministerie van LNV). Voor het vaststellen van de aan- of afwezigheid van beschermde muurflora volstond de quick scan.

Samengevat is gedurende het gehele onderzoek gezocht naar:

- verblijfplaatsen van vleermuizen in de bebouwing (kraamkolonies, paarverblijven, winterverblijven): van primair belang vanwege de geplande sloop;
- verblijfplaatsen van vleermuizen in de aangrenzende laanbeplanting (kraamkolonies, paarverblijven, winterverblijven): relevant vanwege het inzicht in de algemene betekenis van de omgeving van het complex en de relatie met de te slopen bebouwing;
- vliegroutes in het plangebied, met name te verwachten langs de laanbeplanting en mogelijk in relatie tot de bebouwing en de daar eventueel in aanwezige verblijfplaatsen;
- foerageerplekken van vleermuizen in relatie tot de bebouwing en de daar eventueel in aanwezige verblijfplaatsen;
- broedplaatsen van vogels met een jaarrond beschermd nest in of op de te slopen bebouwing (in concreto uitsluitend huismus en gierwaluw te verwachten);
- broedplaatsen van vogels met een jaarrond beschermd nest in de omliggende straten (in concreto uitsluitend huismus en gierwaluw te verwachten) om de aan- of afwezigheid van nesten in het complex Lingehof relatief gezien in een breder perspectief te zetten;
- groeiplaatsen van beschermde muurplanten op de te slopen bebouwing.

2.2 Materiaal

Voor het onderzoek naar vleermuizen is gebruik gemaakt van een batdetector type Pettersson D240x met *time expansion* en Ediol opname-apparatuur. Moeilijk in het

veld herkenbare geluiden zijn achteraf geanalyseerd met het programma Batsound Pro. Tevens is een verrekijker gebruikt voor de inspectie van de gebouwen en bomen op uitsparingen, nesten en muurplanten.

2.3 Planning

Zoals gezegd is het onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol 2013. Met het oog op de te verwachten soorten in het plangebied, de terreinkenmerken en de verwachte betekenis van het plangebied in relatie tot de ingreep, was de volgende minimale onderzoekintensiteit vereist:

Najaarsonderzoek vleermuizen: begin augustus breekt voor veel soorten de paarperiode aan. Mannetjes van onder andere rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis bezetten dan een territorium rond één of meer paarbomen en proberen hier – meestal vanaf een vaste baltsplek – zoveel mogelijk vrouwtjes naar toe te lokken. Mannetjes van gewone dwergvleermuis vliegen doorgaans baltsend rond in hun territorium en lokken de vrouwtjes daarmee naar paarlocaties in uitsparingen van gebouwen. De paring geschiedt dus voornamelijk in boomholten en uitsparingen in gebouwen. Ook vertonen diverse soorten sociale activiteit (waaronder zwermgedrag) op de locatie waar zij in de late herfst gaan overwinteren. In de periode medio augustus – 1 oktober 2015 is het plangebied tweemaal onderzocht op aanwezigheid van paarterritoria, verblijfplaatsen (paarplaatsen) in de bebouwing en de omliggende laanbeplanting en eventuele vliegroutes en foerageerlocaties. Beide bezoeken zijn uitgevoerd in de nachtelijke uren, ruim na zonsondergang en ruim vóór zonsopkomst (de piekperioden voor het vaststellen van baltsgedrag).

Voorzomeronderzoek vleermuizen: in de periode half mei – eind juni 2016 is informatie verzameld over de aanwezigheid van verblijfplaatsen (kraamkolonies) in de bebouwing en de omliggende laanbeplanting en eventuele vliegroutes en foerageerlocaties. Dit is gebeurd middels twee protocollaire bezoeken (en één extra avondbezoek). Hiervan is één bezoek in de avonduren en één in de vroege ochtend uitgevoerd (zie § 3.1).

De aanwezigheid van nesten en territoria van broedvogels kunnen reeds in één veldbezoek worden vastgesteld. Om echter de *afwezigheid* van nesten en territoria van soorten met een jaarrond beschermd nest in gebouwen voldoende aannemelijk te maken, zijn – conform de soortenstandaarden – drie ronden met een negatief onderzoeksresultaat nodig (voor de enige eventueel te verwachten soorten huismus en gierzwaluw).

Voorjaaronderzoek broedvogels: in de periode maart – eind juni 2016 is het plangebied onderzocht op huismus en gierzwaluw in drie elkaar overlappende ronden per soort = vijf ronden in totaal (aangezien gierzwaluwen pas laat in het voorjaar op de broedplaatsen arriveren en huismussen dan reeds de piek in de voortplantingsperiode achter de rug hebben). Deze bezoeken zijn gedeeltelijk uitgevoerd in de vroege

ochtend (van belang voor huismus) en gedeeltelijk in de avond (van belang voor gierzwaluw).

Aangezien eventueel voorkomende beschermde muurflora het gehele jaar aanwezig en herkenbaar is op muren, was het niet nodig om de inspectie tijdens de quick scan later in het onderzoek nogmaals nauwgezet te herhalen.

2.4 Toetsing Natuurbeschermingswet 1998 en “nee, tenzij”-toets NNN

Onderzocht is of sprake kan zijn van effecten van de ingreep op beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten). Hierbij is de centrale vraag: bestaat er een reële kans op significante negatieve effecten op beschermde natuurgebieden of kan het optreden van significant negatieve effecten met zekerheid worden uitgesloten?

Tevens onderzocht is of het plangebied deel uitmaakt van of ligt in de buurt van Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het ruimtelijke beleid voor het NNN is gericht op behoud en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden. Daarom geldt in het NNN het ‘nee, tenzij’-regime. Als een voorgenomen ingreep de ‘nee, tenzij’-toets met positief gevolg doorloopt kan de ingreep plaatsvinden. Eventuele nadelige effecten moeten worden gemitigeerd en de resterende schade moet worden gecompenseerd. Onderzocht is welke effecten de ingreep heeft op de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN (waaronder de beheertypen / natuurdoeltypen).

3 Resultaten

3.1 Onderzoeksdatum / weersomstandigheden

Het onderzoek is uitgevoerd op de datums en onder de weersomstandigheden genoemd in Tabel 3.1. Vereist zijn twee voorzomer- (2015) en twee nazomerronden (2016) wat betreft het onderzoeksonderdeel vleermuizen en minimaal drie onderzoeksronden per soort wat betreft broedvogels met jaarrond beschermd nest (gierzwaluw en huismus) gedurende het broedseizoen (2016). Conform het Vleermuisprotocol dient de temperatuur tijdens een onderzoeksrunde minimaal 10°C te zijn, bedraagt de windkracht maximaal 5 Beaufort en zitten tussen twee onderzoeksronden bij voorkeur 20⁺ dagen (minimaal 10 dagen vereist). Aan al deze eisen is tijdens het onderzoek voldaan.

Tabel 3.1 Informatie en weersomstandigheden tijdens het FF-onderzoek Lingehof te Beesd in 2015 en 2016 per onderzoeksdatum (HM = huismus; GZ = gierzwaluw).

Datum	Onderdeel	Dagdeel	Weer
10 sept. 2015	vleermuizen (paarperiode)	avond (20:00-23:00u.)	19°C ↓ 14°C, 0/8 bewolkt, NO0-1
1 okt. 2015	vleermuizen (paarperiode)	avond (18:00-22:00u.)	16°C ↓ 11°C, 0/8 bewolkt, NO1-2
23 mrt. 2016	HM	ochtend (7:00-10:00u.)	8°C ↑ 10°C, 6/8 (+ buien), NW1-2
23 mei 2016	HM / GZ	ochtend (6:00-9:00u.)	12°C ↑ 13°C, 8/8 (+ regen), NW2
26 mei 2016	HM / GZ / vleermuizen	avond (20:00-23:00u.)	14°C ↓ 10°C, 2/8 bewolkt, NW2
24 juni 2016	GZ / vleermuizen (extra)	avond (19:00-0:30u.)	21°C ↓ 17°C, 1/8 bewolkt, ZW1-2
25 juni 2016	GZ (extra) / vleermuizen	ochtend (3:00-6:00u.)	13°C ↑ 16°C, 1/8 bewolkt, ZW0-1

3.2 Nazomeronderzoek vleermuizen 2015

Tijdens de twee onderzoeksronden in de nazomer / herfst van 2015 zijn in en rond het plangebied drie soorten vleermuizen waargenomen (zie Tabel 3.2). De talrijkste soort betrof in beide rondes gewone dwergvleermuis (25 exemplaren op 10 september 2015; 6 exemplaren op 1 oktober). Daarnaast zijn op 10 september 3 laatvliegers waargenomen (2 langsvliegende exemplaren tientallen meters ten westen en ten zuiden van het plangebied en 1 tijdelijk jagend exemplaar op de hoek bij Hoenderblokstraat 17) en 1 ruige dwergvleermuis (jagend bij Jeugdlaan 4 ten oosten van het plangebied). Zowel laatvliegers als ruige dwergvleermuis vertoonden geen binding met de bebouwing van de Lingehof. Het merendeel van de gewone dwergvleermuizen is uitsluitend jagend in en rond het plangebied waargenomen. Ook deze exemplaren hadden geen (significante) binding met de bebouwing van de Lingehof. Een deel van de gewone dwergvleermuizen is echter baltsend (rondvliegend) in en rond het plangebied vastgesteld (3-5 exemplaren per ronde). Het is niet uitgesloten dat (een deel van) deze territoriale mannetjes vaste paarplaatsen bezetten in de te slopen bebouwing van de Lingehof. Gezien het waarneempatroon (interactie langs de vermoedelijke territoriumgrenzen, correctie dubbeltellingen etc.) betreft dit naar verwachting 2-3 mannetjes. Om te voorkomen dat met de sloop van de

Lingehof (tijdelijk) paarplaatsen van gewone dwergvleermuis verloren gaan, worden maatregelen voorgesteld (zie § 5.2).

Tabel 3.2 Waarnemingen vleermuizen nazomer-/herfstonderzoek Lingehof te Beesd in 2015.

Soort	10 september 2015	1 oktober 2015
Gewone dwergvleermuis	25	6
Ruige dwergvleermuis	1	-
Laatvlieger	3	-

Tijdens het nazomeronderzoek 2015 zijn zekere verblijfplaatsen en structurele vliegroutes niet vastgesteld (al zijn 2 laatvliegers uitsluitend langsvliegend waargenomen op verschillende plekken net buiten het plangebied). De meeste vleermuizen foerageerden – homogeen verdeeld over het plangebied – rond de straatbeplanting in de periferie van de te slopen bebouwing. Duidelijke concentraties van foeragerende en/of zwermende vleermuizen – eventueel duidend op (massa-) winterverblijfplaatsen – ontbraken.

3.3 Voorzomeronderzoek vleermuizen 2016

Tijdens de drie onderzoeksronden (twee protocollaire met een tussenpoos van een maand en één extra ronde kort voor ‘officiële’ ronde 2) in de voorzomer van 2016 zijn in het plangebied twee soorten vleermuizen waargenomen (zie Tabel 3.3): gewone dwergvleermuis (4 foeragerende exemplaren per ronde; steeds op ongeveer dezelfde locaties ten westen en oosten van het complex) en laatvlieger (1 exemplaar langs de oostzijde van complex Lingehof vliegend op 24 juni 2016 om 22:42 uur). Het aantal waargenomen vleermuizen is – zeker in vergelijking tot het vastgestelde aantal in de paarperiode van 2015 – laag te noemen.

Tabel 3.3 Waarnemingen vleermuizen voorzomeronderzoek Lingehof te Beesd in 2016.

Soort	26 mei 2016	24 juni 2016	25 juni 2016
Gewone dwergvleermuis	4	4	4
Laatvlieger	-	1	

Er zijn tijdens het voorzomeronderzoek geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld (geen uitvliegers kort na zonsondergang en geen zwermgedrag kort vóór zonsopkomst vastgesteld). Ook structurele vliegroutes zijn niet vastgesteld (aantallen te laag en uitsluitend individuele jagende exemplaren vastgesteld). De waargenomen vleermuizen verschenen allemaal relatief laat in het studiegebied (meer dan 30 minuten na zonsondergang) hetgeen een aanwijzing vormt dat de verblijfplaatsen zich (ruim) buiten het plangebied bevinden, aangezien gewone dwergvleermuis en laatvlieger kort na zonsondergang uitvliegen (doorgaans binnen 10 minuten). Alle vleermuizen foerageerden langs de opgaande laanbeplanting rond het complex.

3.4 Broedvogelonderzoek 2016

Tijdens geen van de vijf onderzoeksronden aan broedvogels in 2016 zijn huismussen in (en rond) het plangebied waargenomen. Tijdens de drie onderzoeksronden in de periode dat gierzwaluwen in Nederland aanwezig zijn (eind april – eind juli), is ook deze soort niet in het plangebied waargenomen. Wel zijn gierzwaluwen in de directe omgeving van de Lingehof waargenomen. Broeden is vastgesteld op 3 aan de Lingehof grenzende adressen (Huis te Beestlaan 17, Wolfswaard 2 en Wolfswaard 14). Afgaand op het maximaal aantal 'laag gierende' exemplaren in de straten rond het plangebied (= 20 exemplaren op 24 juni 2016) wordt het aantal nesten – inclusief de 3 vastgestelde nesten – rond het plangebied geschat op 13 (namelijk 20 gedeeld 1,5 = rekenmethode conform soortenstandaard Gierzwaluw). Van enige binding van gierzwaluwen met complex Lingehof is echter geen sprake, de soort is beperkt tot de omgeving. Ook overige soorten broedvogels met een jaarrond beschermd nest zijn in het plangebied niet vastgesteld. Dat de te slopen bebouwing in het plangebied een betekenis heeft voor soorten broedvogels met een jaarrond beschermd nest wordt daarom uitgesloten.

3.5 Beschermdde muurplanten

Tijdens de quick scan op 10 september 2015 (tevens eerste onderzoeksronde vleermuizen in de avond) zijn overdag geen beschermdde muurplanten aangetroffen op de te slopen bebouwing. De muren zijn vanwege hun leeftijd (te jong), substraattype (te weinig poreus), vochthuishouding (te droog), expositie etc. ongeschikt voor beschermdde muurplanten.

4 Effectbeoordeling

4.1 Flora- en faunawet

Aangezien in de voorzomer geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen zijn vastgesteld in de bebouwing die gesloopt gaat worden, kan een effect op kraamkolonies en/of belangrijke zomerverblijven worden uitgesloten.

Aangezien in de nazomer / herfst geen zwermgedrag van vleermuizen is vastgesteld rond de bebouwing die gesloopt gaat worden, kan een effect op belangrijke (massa-) winterverblijven worden uitgesloten.

In de nazomer / herfst is het – op basis van de onderzoeksresultaten – zeer aannemelijk dat in de te slopen bebouwing 2 tot 3 paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis aanwezig zijn. De aanwezigheid van talrijke open stootvoegen (die de spouw toegankelijk maken voor vleermuizen) en het geconstateerde baltsgedrag van enkele mannetjes rond het complex wijzen hierop. Concrete paarverblijven zijn in 2015 echter niet vastgesteld. Dit vaststellen lukt overigens ook zelden omdat gewone dwergvleermuizen in de paarperiode baltsend rondvliegen in hun territorium en niet roepen vanaf een vaste plek (zoals bijvoorbeeld ruige dwergvleermuizen en rosse vleermuizen). De sloop van de bebouwing heeft – kortom – mogelijk een effect op 2-3 paarplaatsen van de gewone dwergvleermuis. Zie verder Hoofdstuk 5 (Conclusies & aanbevelingen).

De geplande sloop heeft geen effect op vliegroutes van vleermuizen (structurele vliegroutes zijn niet vastgesteld).

De geplande sloop heeft geen effect op de foerageerplekken van de weinige vleermuizen die rond het complex komen jagen (de bomen waaromheen enig jachtgedrag is vastgesteld, worden niet gekapt).

De geplande sloop heeft geen effect op nesten van vogels met een jaarrond beschermd nest (huismus broedt niet in en rond het plangebied en gierzwaluw uitsluitend in de straten rond het te slopen complex; overige soorten zijn niet aan de orde).

De geplande sloop heeft geen effect op beschermde muurplanten (deze zijn niet vastgesteld en worden op basis van terreinkenmerken ook niet verwacht).

4.2 Natura 2000 en NNN

Het plangebied ligt niet in de omgeving van Natura 2000-gebied. Van negatieve effecten van de ingreep op Natura 2000-gebied is dan ook geen sprake; een

vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (kortweg: “Nbwet”) is niet nodig.

Het plangebied maakt geen deel uit van of ligt in de buurt van Natuurnetwerk Nederland (NNN). Effecten van de ingreep op het NNN zijn dan ook niet aan de orde.

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Conclusies

- Er zijn in 2015-2016 twee soorten vleermuizen in plangebied Lingehof waargenomen: gewone dwergvleermuis en laatvlieger. De aantallen zijn gering.
- Er zijn in onderzoek géén concrete verblijfplaatsen van vleermuizen (kraamverblijven, massa-overwinteringsplekken) in de bebouwing aangetroffen; wel zijn er sterke aanwijzingen voor de aanwezigheid van 2-3 paarverblijven van gewone dwergvleermuis in de te slopen bebouwing.
- Structurele vliegroutes en belangrijke foerageerplekken voor vleermuizen ontbreken.
- Eventuele effecten van de sloop beperken zich tot de 2-3 paarverblijven van gewone dwergvleermuis in de periode augustus – oktober.
- Huismussen en beschermde muurflora zijn tijdens het onderzoek niet waargenomen. Gierzwaluwen zijn weliswaar broedend in de directe omgeving vastgesteld, maar het te slopen complex Lingehof heeft voor deze soort geen enkele betekenis.

Consequenties met betrekking tot beschermde soorten

- Effecten van de werkzaamheden op de laatvlieger zijn niet aan de orde. Er worden ten aanzien van deze soort geen verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet overtreden; ontheffing is niet nodig.
- Voor gewone dwergvleermuis worden ten aanzien van kraamkolonies, massa-winterverblijven, vliegroutes en foerageergebieden ('van wezenlijke waarde') geen verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet overtreden. Echter, ten aanzien van 2-3 paarverblijfplaatsen in de te slopen bebouwing kan dit niet worden uitgesloten. Het wordt daarom aanbevolen om voor deze soort ontheffing aan te vragen (zie 'Aanbevelingen' hieronder).
- Effecten van de werkzaamheden op huismus, gierzwaluw, beschermde muurplanten en overige strikt beschermde soorten zijn niet aan de orde. Er worden ten aanzien van deze soorten(groep) geen verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet overtreden; ontheffing is niet nodig.

Consequenties met betrekking tot beschermde gebieden

- Het plangebied ligt niet in de omgeving van Natura 2000-gebied. Van negatieve effecten van de ingreep op Natura 2000-gebied is dan ook geen sprake; een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (kortweg: "Nbwet") is niet nodig.
- Het plangebied maakt geen deel uit van of ligt in de buurt van Natuurnetwerk Nederland (NNN). Effecten van de ingreep op het NNN zijn dan ook niet aan de orde.

5.2 Aanbevelingen

Het is nodig om voor verstoring van 2-3 paarplaatsen van gewone dwergvleermuis ontheffing (artikel 11) van de Flora- en faunawet aan te vragen. Verwacht wordt dat deze ontheffing zeker zal worden verleend, *mits* onderstaande maatregelen worden getroffen:

- het minimaal 6 maanden vóór het eerstvolgende paarseizoen – na sloop – ophangen van:
- minimaal 8 alternatieve paarverblijven (conform Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis) aan omliggende gebouwen (en/of bomen) die niet worden gesloopt.

De periode van 6 maanden is nodig in verband met de vereiste gewenningsperiode. De paarperiode van gewone dwergvleermuis loopt van 15 augustus tot 15 oktober. Aangezien de sloopwerkzaamheden naar verwachting pas in de winter 2017/2018 zullen plaatsvinden (dus na de paarperiode aug-okt 2017), dienen de kasten dus uiterlijk 15 februari 2018 opgehangen te zijn (= uiterlijk 6 maanden vóór 15 augustus 2018, de eerstvolgende paarperiode dat de oorspronkelijke paarverblijven gesloopt zullen zijn).

Met bovengenoemde maatregel kan de functionaliteit als paargebied voor minimaal 2 mannelijke vleermuizen (plus een groter aantal vrouwelijke dieren) in en rond het plangebied behouden blijven. De gunstige staat van instandhouding van de soort (op lokaal niveau en daarmee uiteraard ook op regionaal en landelijk niveau) is niet in het geding. De dieren zelf mogen tijdens de sloop niet fysiek verstoord worden, zodat buiten de periode dat dieren op de paarplaatsen aanwezig zijn, gesloopt dient te worden (dus – zoals gezegd – buiten de periode 15 augustus – 15 oktober; vooralsnog voldoet de planning van sloop in de winter 2017/2018 hieraan).

Indien de start van de sloop vertraagd is tot de lente of zomer, wordt aanbevolen om toch reeds in de winterperiode (in ieder geval vóór 15 maart) de te slopen bebouwing alvast na te lopen op nestkasten voor vogels (waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn) als koolmees en pimpelmees en deze nestkasten alvast te verwijderen. Indien deze later in het seizoen – bijvoorbeeld in april of mei – namelijk bewoond zijn geraakt door nestelende mezen, mogen ze wettelijk gezien niet meer verwijderd worden tot het moment dat de jongen (later in de zomer) zijn uitgevlogen. Dit kan tijdverlies opleveren.

6 Literatuur

- Dienst Regelingen – Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.
Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*.
- Dienst Regelingen – Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.
Soortenstandaard Gierzwaluw *Apus apus*.
- Dienst Regelingen – Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.
Soortenstandaard Huismus *Passer domesticus*.